

KRAJINA – VEŘEJNÝ ZÁJEM VYMEZENÝ V ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACI

Beata Vinklárková

Od roku 2007, kdy začal platit nový stavební zákon, je krajina v územním rozsahu krajů, a tím i celoplošně na území republiky, tématem územního plánování, které má za úkol překonat resortismus, vyslovit koncepci ochrany jejích hodnot a podle Evropské úmluvy o krajinně implementované do tohoto zákona formulovat cílové charakteristiky krajiny pro vymezené typy „specifických“ krajin. To všechno v územně plánovací dokumentaci kraje – zásadách územního rozvoje. Dosavadní zkušenosti vyvolávají širokou odbornou debatu jak o problémech nedostatku expertních kapacit a konstruktivní participace obyvatel, tak i o samotném uchopení problematiky krajiny na různých hierarchických stupních územně plánovací dokumentace, které jsou závazné pro rozhodování v území. Možnost vytvoření relevantního podkladu pro tyto dokumentace nabízí územní studie krajiny pořízené jak na úrovni kraje, tak na úrovni obcí s rozšířenou působností.

Krajina hraje významnou roli z hlediska veřejného zájmu v oblasti kultury, ekologie, životního prostředí, v sociální oblasti, a představuje příznivý zdroj pro hospodářskou činnost. Je klíčovým prvkem prospěchu jednotlivce i společnosti a její ochrana, správa a plánování jsou spojeny s právy a povinnostmi pro každého. Ochrana a plánování krajiny mohou stejně tak přispívat k vytváření pracovních příležitostí. [1]

Územnímu plánování prostřednictvím územně plánovací dokumentace bylo stavebním zákonem dáno za cíl vytvářet předpoklady udržitelného rozvoje a zároveň ve veřejném zájmu chránit krajinu pro společenství lidí, kteří chtějí a mají právo žít v příznivém životním prostředí společně s hospodářským rozvojem. [2]

Je tedy zjevné, že územní plánování má možnost posuzovat a regulovat území. To všechno za účasti dotčených orgánů, vlastníků infrastruktury, veřejnosti, jednoduše každého. K těmto cílům je potřeba doplnit, že územní plánování neumí vyřešit všechny problémy. Vezmeme-li v úvahu popořadě problémy sociální, hospodářské, kulturní atd., které současnou společnost trápí, nenajdeme kromě pohádkových kouzel jednu metodu, která by to všechno vyřešila. Možnosti územního plánování, kterými přispívá k jejich řešení, je vymezení územních podmínek. Zároveň nemůžeme zapomenout na omezení územní plánování limitující. Jedná se primárně o to, že každá regulace, podmínka nebo úkol vyslovené územně plánovací dokumentací musí mít své důvody [3], protože tím v nezbytné míře, ale přesto, zasahuje do práv ne-

jen jednotlivců. Územně plánovací dokumentace je hierarchicky rozdělena a není jí dovoleno, aby obsahovala podrobnosti náležející svým obsahem dokumentaci jiné. [4]

Krajina je jediným prostředím, ve kterém se život lidí odehrává. S vědomím nejen uvedených vlastností územně plánovací dokumentace je nutné i ke krajině jako jedné z výchozích složek území také přistupovat. Možnost postupovat od celku k jednotlivostem dovoluje územně plánovací dokumentaci souhrnný pohled na všechny spolupůsobící a navzájem propojené složky krajiny. Ty vstupují do analýz, jejichž cílem je, aby územně plánovací dokumentace kraje ve svém měřítku a rozsahu vyslovila koncepci krajiny, vymezila její územní podmínky a ochránila její

přírodní, kulturní a civilizační hodnoty. Zároveň tato dokumentace bez ohledu na to, zda se jedná o území zastavěné či nezastavěné, hodnotné nebo degradované, prostě celoplošně vymezuje cílové charakteristiky krajiny pro celý kraj. V obsahu zásad územního rozvoje [5] to znamená velmi úzkou spojitost mezi jednotlivými kapitolami, která je potvrzena skutečností, že identifikované hodnoty krajiny jsou současně tím, co spoluvytváří charakter typů specifických krajin. Krajina má polyfunkční charakter, je výsledkem geopolitického, hospodářského a kulturní vývoje v závislosti na přírodních podmínkách vyplývajících z její zeměpisné polohy. Přírodní složka krajiny tvoří její základ, vše ostatní je vytvořené nebo zaviněné člověkem. Neoddělitelnost vlastností identifikovaných hodnot vytváří důvo-

Moravskoslezské Beskydy

Foto © Beata Vinklárková

Těžbou degradovaná krajina Karvinska

Plužiny Zlatohorské vrchoviny

dy pro vymezení nikoliv oddělených hodnot území, ale hodnot, kdy jedna složka krajiny, přírodní, kulturní nebo civilizační, podmiňuje zbývající znaky. Hodnoty území jsou ve většině případů jevy kumulované.

Zkušenosti na území krajů od roku, kdy začaly být vydávány zásady územního rozvoje, jsou různé. V krajích určitě lépe uchopili možnosti své dokumentace ti, kteří použili cílové charakteristiky ke stanovení budoucích směrů v krajině s jejími hodnotami nejen přírodními, ale i těmi, které člověk vytvořil dříve nebo činí dnes. V případě Moravskoslezského kraje, odkud pochází moje zkušenost, zásady územního rozvoje uchopily krajinu na základě jejích typů funkčního využití dle úhrnné hodnoty druhů pozemků, jak je vede katastrální úřad [6] a zároveň vymezily oblasti krajinného rázu na základě geomorfologického členění, aniž by kromě kon-

statování výčtu přítomných krajinných typů formulovaly odlišnosti např. lesů v různých pohořích nebo polní krajiny, která je součástí urbanizovaného území sídelní aglomerace, ale současně vnitřní periferie kraje. Praxe záhy ukázala, že takové provázání chybí, že výsledek je kontraproduktivní a především ve svém uplatnění jak při následném pořizování územně plánovací dokumentace obcí, tak při územním rozhodování nedokáže zohlednit odlišnosti území [7] v tak heterogenním území, jakým tento kraj je.

Územní studie krajiny pro území kraje

Možnost, jak prostřednictvím nástrojů územního plánování co nejrychleji, najít řešení nefunkční ochrany krajiny se nabízí v pořízení územní studie v rozsahu území kraje.

Krajinu územní plánování chrání ve veřejném zájmu, hledá obecně prospěšný soulad veřejných zájmů s těmi soukromými. Definovat pojevy vyvážený vztah stejně jako uspokojování potřeb nemůže být jednoznačné. Je to dáno různorodostí lidí, kteří v území žijí nebo mají své zájmy, a jejich soukromým vlastnictvím. Z krajiny lze vyčíst, jaký k ní a k budoucnosti má člověk poměr. Budoucnost je podle definice něco, co nemůžeme znát. Na základě současného poznání ale můžeme pracovat s pravděpodobnostmi, anebo se scénáři a vývojovými modely [8]. Jestliže bychom však svými zásahy do krajiny popřeli budoucnost, jestliže naše zásahy do krajiny škrtnou naději, znamená to také, že pro nás vlastně neexistují ti druzí, kteří mají přijít po nás. Zrůdnost tohoto počínání vyvstává ještě křiklavěji v okamžiku, kdy si uvědomíme, že těmi druhými jsou naše děti [9].

Hodnocení krajiny v rozsahu kraje a měřítku zásad územního rozvoje [10] má možnost zachytit krajinu v širších souvislostech. Údajů o složkách krajiny není nedostatek. Ve spojitosti územně analytických podkladů a také dalších podkladů, které jsou dostupné i podstatné pro komplexní přístup, je následně nutná syntéza, která není jen samotnou sumarizací těchto informací. Je to proces spojení souvisejících rozmělných údajů o složkách krajiny do celku specifické krajiny. Rozhodující je celostní pohled, který se neobejde bez zkušeností a expertního přístupu. Pro pochopení podstaty krajiny je klíčová znalost její heterogenity, skladebných prvků a charakter vztahů mezi těmito prvky [11]. Po ukončení fázi analýz morfologických, archeologických, historických, kulturních a přírodních charakteristik a jejich vzájemných vztahů včetně analýzy změn, sídelní struktury a demografické skladby obyvatelstva, tedy sumy jednotlivých složek krajiny, je nezbytné se zabývat krajinou komplexně, provést syntézu s ohledem na vyhodnocení kvality prostředí [12]. Kvalita ovlivnění začíná tam, kde je už kulturní vklad do krajiny takového rázu, že si člověk rozmyslí prostě jen tak sbalit kufry a zkusit to znovu o kus dál. Kulturní krajina vzniká ve fázi, kdy se strategie trvalého osídlení a soustavného ovlivňování začne vyplácet víc,

než strategické kočování a namátkové působení [13]. Metod přístupů k hodnocení krajiny je nemálo, nicméně pravidla, jak interpretovat krajinu, nejsou jednoznačná. Zvláště důležitá je zvolená metoda právě proto, že územní studie jsou podkladem, předběžnou fází, pro závaznou územně plánovací dokumentaci, po které je požadováno zmíněné odůvodnění všech tvrzení. V případě Moravskoslezského kraje územní studie v souladu s Evropskou úmluvou o krajině a jejími principy vymezila specifické krajiny včetně přechodových pásem a jejich cílových charakteristik a nevynechala návrh opatření k jejich dosažení [14]. S vědomím toho, že výsledek je závislý nejen na kvalitě podkladů a zadání, je to především šance

a současně možnost, jak v zájmu ochrany krajiny a jejího udržitelného využívání krajinu uchopit. Cílové charakteristiky krajiny na regionální úrovni s ohledem na podrobnost dokumentace směřují k vymezení těch specifických hodnot krajiny, které ovlivnily charakter krajin. Jedná se o ochranu těch signifikantních znaků krajiny, bez níž by se změnila v krajinu zcela odlišnou. Potřebná je také identifikace území nejohroženější kulturní krajiny, kde je jádrem hodnot, a tedy smyslem ochrany a regeneračních aktivit, pouze krajinná informace o tradičním měřítku osídlení nebo o formě využívání území, které již nepokračuje [15], ale vytváří vazbu obyvatel k místu, kde žili jejich předci a kde dnes žijí oni.

V této souvislosti alespoň krátce připomeňme Hodnocení ekosystémů k miléniu [16], ze kterého vyplývá, že krajina a její dědičné hodnoty, jako i ty, které v ní zůstávají a udržují se v současnosti, patří mezi ekosystémové kulturní služby, jež jsou jednou ze služeb přispívajících k lidskému blahobytu. Ochrana krajiny v územně plánovací dokumentaci kraje ve větším regionálním měřítku tak nabízí možnost jednoho z východisek k posílení dobrých společenských vztahů, soudržnosti obyvatel, vzájemné úcty a schopnosti pomáhat. Podrobnost této koncepce však nemá nástroje, jak konkrétně provázat ekologické, sociální a ekonomické informace [20]. Nicméně příspěvek k zachování, případně posílení ekosystémových služeb, nejen těch kulturních, se územně plánovací dokumentací upřít nedá napříč obsahem této dokumentace. S ohledem na obsah územně plánovací dokumentace kraje a již zmíněnou podrobnost včetně potřeby relevantních důvodů pro zásah do práv dotčených osob, které územně plánovací dokumentace stanovením kritérií, podmínek a regulací v území stanoví, je však obdobně jako v už zmíněných problémech celé společnosti úkol územně plánovací dokumentace omezený.

Krajina podléhá vlivu lidského vnímání a politických a ekonomických zájmů. To také ovlivňuje rozhodování ve věcech ochrany krajiny. Osobitost krajiny vychází nejen z uspořádání krajinné struktury a podílu jednotlivých složek, jejich vztahů a významů, ale také – a to zejména – z vizuálního projevu vnitřní struktury krajiny a probíhajících procesů. Z hlediska krajinných analýz se jedná o fyzickou (hmotnou) trojrozměrnou prostorovou strukturu. Vynechat nelze ani fakt, že se tato struktura vyznačuje i nehmotnými atributy, podstatnými pro identitu a ojedinělost krajin (hodnoty vědecké, užitkové a duchovní). Stále však zůstává v platnosti subjektivní pohled hodnotitele, který je nedílnou součástí postupů hodnocení krajiny. Kdyby totiž bylo možné definovat krásu, psaly by se dávno místo básní rovnice [17].

Při použití více měřítek v procesu hodnocení krajiny je třeba důsledně dbát zásady návaznosti a srovnatelnosti

Foto © Beata Vinklárková

Hrubý Jeseník

Foto © Beata Vinklárková

Stratovulkán Velký Roudný

Řeka Huntava vytváří v Nížkém Jeseníku Rešovské vodopády

krajinných jednotek v různých hierarchických úrovních [11]. Tuto možnost nabízí územní studie krajiny pro území obcí s rozšířenou působností navazující na výsledky studie krajiny na úrovni kraje [18]. Dodržení zásady pokračování hodnocení krajiny ve smyslu postupu od celku k detailu může přinést výsledky, které v navazujícím zapracování do územně plánovací dokumentace nejen ochrání krajinu při rozhodování v území a posuzování konkrétních zájmů v území v procesu jejich povolování, ale nabídne i možnost zvýšení povědomí veřejnosti o důležitosti ochrany a smysluplné tvorby krajiny.

Ambice vymezení cílů krajiny

Cíl v pojmenování všech možností budoucího stavu krajiny na úrovni kraje je nesplnitelný s ohledem na samosprávu obcí a právo obyvatel o svém rozhodovat sami. Místo pro komunikaci s veřejností o cílových charakteristikách krajiny a jejich následnou analýzu při zachování návaznosti podkladů (územní studie) na koncepční územně plánovací dokumentaci podle stavebního zá-

kona je v procesu pořizování zásad územního rozvoje. V rozsahu kraje je otázkou, zda participace relevantního počtu obyvatel dokáže uchopit jevy přesahující měřítko zázemí jejich každodenního života. Zkušenosti z projednání zásad územního rozvoje, kdy se může vyjádřit každý, vykazují zcela zanedbatelný počet a často ani jednu z připomínek, které by se zabývaly jak vymezenými hodnotami, tak cílovými charakteristikami území. Veřejnost se mnohem rychleji mobilizuje a zapojuje do diskuse, pokud se jedná o konflikt, který se týká osobního zájmu nebo jeho obrany. Jisté je to pochopitelné, pokud by uživatelé území změnou současného stavu území mohli přijít o své hmotné i emoční investice v území. Zároveň není tato obava ze změny ničím výjimečným nebo oje-

diněným jen pro územní plánování [24]. Zatím se však ukazuje, že stav krajiny mezi zájmy veřejnosti příliš nepatří.

Krajina je složitým souborem mnoha zájmů dotčených subjektů, vlastníků, investorů, obcí, státní správy, kteří doposud nepřekonali soustředění pouze na svůj zájem. V případě koncepčního dokumentu, jakým zásady územního

rozvoje jsou, nejde samozřejmě odhlédnout od skutečnosti, že se jedná o dokument obsáhlý a složitý, vztahující se k velkému území, pro většinu obyvatel vzdálený a častokrát abstraktní. Tím je participace veřejnosti na něm podstatně složitější, i když v každé z fází, kterými tento dokument prochází, má veřejnost podle stavebního zákona možnost se vyjádřit. Stále však územně plánovací dokumentace zůstává zejména v případě kraje plánem „shora dolů“ tedy ve směru od veřejné správy k občanům, o kterém rozhoduje zastupitelstvo kraje. Konzultace, nebo, chceme-li, diskuse nad jejím návrhem, probíhají v zákonem stanovených mantinelech a náměty uplatněné formou připomínek veřejnosti, ať už jsou to jednotlivci, sdružení, spolky, neziskové organizace nebo zástupci soukromého sektoru se vyhodnotí a o námitkách se rozhodne, podle správního řádu. Nemůže tomu být jinak, pokud možnosti veřejné správy jsou dány zákonem. Problém „veřejnost má možnost se vyjádřit, je vyslechnuta, ale rozhoduje někdo jiný“ [23] je zapotřebí úsilím všech, kteří takové plány tvoří a o nich rozhodují, překonávat, pokud jde o formalistický a resortní přístup ke krajině a nakládání s ní.

Přestože snaha o formulaci budoucí vize, cílových charakteristik krajiny, hledání společné cesty pro stav krajiny, zatím zůstávají bez povšimnutí veřejnosti, je nezbytné vymezení specifické

Průmyslová krajina Karvinska

kých krajín a jejich cílových charakteristik v územně plánovací dokumentaci v rozsahu kraje založené na ochraně jedinečných hodnot krajiny vkladem do procesu participace, jako informace vzešlé z expertního vyhodnocení. Tyto informace mohou být základem pro menší projekt, který lidem umožní krajinu konkrétněji nejen vnímat, ale aktivně se na ní podílet, neboť výsledky takového projektu se jich bezprostředně mohou dotýkat. Institucionální přínos, který má vést ke zlepšení stavu území (krajiny) a jeho udržitelného rozvoje, má dlouhodobý charakter. Kvalita a kontinuita zásad územního rozvoje jako plánu „shora“ by měla odolávat spíše více než méně čtyřletým volebním obdobím v zastupitelské demokracii. Současně, všechny přínosy participace pro kvalitu plánu (uvedme například úplné informace o území a vztazích v něm), pokud jde o naplnění potřeby všech cílových skupin a mnohé další, není nutné a dokonce ani možné je naplnit v územně plánovací dokumentaci [24].

Problémy participace, jak jsme si připomněli výše, nemají řešení jen v procesech územního plánování, přestože v současnosti tato disciplína disponuje nejkomplexnější možností krajinu zachytit. Problémy aktivní participace jsou také ve školství, kulturní úrovni společnosti, zájmu o věci veřejné a společné, které nenastanou ze dne na den, z roku na rok. Zlepšení kulturní služby krajiny je potřeba hledat ve zlepšení nejen těchto „vědomostních systémů“ [16]. Jak výstižně uvádí I. Michal: „Není to krajina, která potřebuje právní režim daný zákonem, ale člověk a jeho aktivity v krajině. Sebelepší předpis však ani při zásazích do krajiny nenahradí kulturnost a elementární slušnost. Dostupným cílem je pro nás především kultivovat veřejnou rozpravu o těchto problémech, až v druhé řadě měnit předpisy v situaci, kdy meziresortní řízení ani parlamentní rozprava tuto roli nenaplní“.

V zájmu ochrany a udržitelného využívání krajiny je nutné v systému vzdělávání zapojit krajinu do oborů, které s ní zdánlivě nesouvisí. Zdánlivě proto, že nedohlížejí, že i obory jako ekonomie a regionální rozvoj, průmysl a zemědělství se odehrávají právě

v jediném možném prostředí – v krajině. V současnosti stojí na jedné straně jednoznačně vyčíslitelné zájmy s danou ekonomickou hodnotou, na straně druhé krajina, která kromě svých částí, jež lze ekonomicky zhodnotit jednoznačně (nerostné suroviny, výnos ze zemědělské produkce, nezastavěné území, které lze využít), má i hodnoty, které mají své nezastupitelné místo v životě člověka, ale primárně je ekonomicky vyhodnotit nelze. Podstata problému tkví v podceňování funkcí krajiny, které nemají tržní ohodnocení. Metody hodnocení netržních služeb krajiny a jejich ekosystémů narážejí na dosud nevytvořený a potřebný etický a hodnotový rámec. Hodnocení takových služeb tak závisí na aktuální společenské poptávce po nich [19]. Na straně hospodářského využití stojí tvrdá ekonomická data, zatímco hodnota netržních funkcí krajiny bývá popisována spíše na emocionální úrovni. Územní plánování má možnost postavit netržní služby území na úroveň tržních statků. Pro tento účel environmentální ekonomové vyvíjejí metody netržního oceňování [21].

Fakt, že většina z nás chce přijít domů a žít své běžné životy [22], nestarat se o věci veřejné, o správný chod institucí, vytváří pro budoucnost nejméně stejné riziko, jako kdybychom ignorovali nebezpečí další povodňové pohromy, o kterém víme. Skutečně nebezpečí, které může na desetiletí rozvrátit celý národ (jako kdybychom to z historie neznali), přichází ze sféry politiky a ekonomie [8].

Použití zdroje:

- [1] *Evropská úmluva o krajině. Ministerstvo životního prostředí [online] Praha: MŽP, 2016* Cit. 15. 3. 2016. Dostupné z: www.mzp.cz/cz/evropska_umluva_o_krajine_smlouva.
- [2] § 18 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. In: *ÚZ č. 953*, Praha: 2013, nakladatelství Sagit. ISBN 978-80-7208-979-6.
- [3] Viz např. rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č. 30 A 2/2013-118 „*Odůvodnění územního plánu musí bezvýhradně odpovídat základním zásadám činnosti správních orgánů (viz § 2 až § 8 správního řádu z roku 2004), přiměřeně náležitostí správních rozhodnutí (viz § 68 správního řádu z roku 2004), jakož i musí obsahovat zmíněné náležitosti stanovené v § 53 odst. 4 a odst. 5 sta-*

vebního zákona z roku 2006. Pokud územní plán těmito požadavkům neodpovídá, je nepřezkoumatelný.“

- [4] § 36 odst. 3 stavebního zákona – „*Zásady územního rozvoje ani vyhodnocení vlivů na životní prostředí nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem územnímu plánu, regulačnímu plánu nebo navazujícím rozhodnutím.“ § 43 odst. 3 stavebního zákona – „územní plán ani vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem regulačnímu plánu nebo územním rozhodnutím“.*
- [5] *Příloha č. 4 k vyhlášce č. 500/2006 Sb., kapitoly E. a F. obsahu zásad územního rozvoje.*
- [6] *Stav úhrnné hodnoty druhů pozemků (ÚHDP) ke dni 31. 12. 2006*, zdroj ČÚZK.
- [7] *Krajinný typ lesní součásti oblasti krajinného rázu Hrubý Jeseník i Moravskoslezské Beskydy. Krajinný typ krajina polní součásti oblasti krajinného rázu Opavsko i Osoblah. Kapitola E. Zásad územního rozvoje Moravskoslezského kraje, 2011.* Dostupné z: http://www.msk.cz/cz/uzemni_planovani/zasady-uzemniho-rozvoje-msk-ke-stazeni-44261/.
- [8] CÍLEK, Václav. *Krajiny vnitřní a vnější*. Praha: 2005, nakladatelství Dokořán. ISBN 80-7363-042-7.
- [9] POSPÍŠIL, C. V. *Krajina jako způsob bytí člověka a zrcadlo lidského nitra. Sborník konference Tvář naší země – krajina domova, svazek úvodní. ČKA, Praha pp. 165–170.*
- [10] *Grafická část zásad územního rozvoje se vydává v měřítku 1 : 100 000 nebo v odůvodněných případech 1 : 50 000, popřípadě 1 : 200 000 – § 6 vyhláška č. 500/2006 Sb.*
- [11] SKLENÍČKA, Petr. *Základy krajinného plánování*, 2. vyd. Praha: 2003, vydavatel: Naděžda Skleníčková, 321 s. ISBN 80-903206-1-9.
- [12] *Doporučení CM/Rec (2008) 3 Výboru ministrů členským zemím o pokynech pro implementaci Evropské úmluvy o krajině přijaté Výborem ministrů 6. února 2008 na 1017. setkání zástupců ministrů.*
- [13] CÍLEK, Václav a kol. *Krajina a revoluce. Významné přelomy ve vývoji kulturní krajiny Českých zemí*. Praha: 2005, vydavatel: Malá Skála, 248 s.
- [14] MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Územní studie Cílové charakteristiky krajiny Moravskoslezského kraje 2013*. Dostupné z: http://www.msk.cz/cz/uzemni_planovani/uzemni-studie-cilove-charakteristiky-krajiny-moravskoslezskeho-kraje-46500/
- [15] KUČEROVÁ, Věra. *Kulturní krajina a krajinné památkové zóny v České republice v kontextu světového kulturního a přírodního dědictví*. In: *Zprávy památkové péče 2008*, roč. 68, číslo 4, str. 295–301.
- [16] REID, W. V. *Skupina Hodnocení ekosystémů k miléniu (Millennium Ecosystem Assessment) Ekosystémy a lidský blahobyt – Zpráva Hodnocení ekosystémů k miléniu*. Syntéza. Praha: COŽP UK, 2005. ISBN 80-239-6300-7.
- [17] DVOŘÁČEK, P. *Kulturní kvalita krajiny jako politické zadání*. In: *Zahradaparkkrajina 2001*, s. 14–15.

- [18] Např. Geomorfologický celek Nízky Jeseník leží na území 8 ORP, Moravská brána na území 4 ORP, Moravskoslezské Beskydy na území 6 ORP a zároveň 2 krajů, Hrubý Jeseník na území 3 ORP v Moravskoslezském kraji, celé pohorí na území 2 krajů. Slezské Beskydy leží na území 2 ORP a území 2 států.
- [19] SEJÁK, J., POKORNÝ, J. – CUDLÍN, O. Možnosti hodnocení ekosystémových služeb. *Život. Prostr.*, Vol. 44, No. 2, p. 74–77, 2010.
- [20] VAČKÁŘ, D. – FRÉLICHOVÁ, J. – LORENCOVÁ, E. – PÁRTL, A. – HARMÁČKOVÁ, Z. – LOUČKOVÁ, B. *Metodologický rámec integrovaného hodnocení ekosystémových služeb v České republice*. Metodika byla certifikována MŽP, sekci obecné ochrany přírody a krajiny dne 10. února 2015 pod číslem jednací 63394/ENV/14.
- [21] ŠVEJDOVÁ, Hana – CUDLÍNOVÁ, Eva. *Ekonomická hodnota kulturní krajiny, neproduční služby území a netržní metody oceňování*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta 2013, ISSN 0572-3043.
- [22] SWINGEDOUW, Eric. Rebelující plánovači a návrat politického v post-demokratickém městě. In: *Urbanismu s a územní rozvoj* č. 5/2015, str. 14–17.
- [23] ARNSTEIN, SHERRY. *Žebříček participace*. 1969
- [24] MAIER, K. a kolektiv. *Udržitelný rozvoj území*, Grada Publishing, 2012, ISBN 978-80-247-4198-7.

*Ing. arch. Beata Vinklárková
Odbor územního plánování, stavebního řádu a kultury
Krajský úřad Moravskoslezského kraje*

ENGLISH ABSTRACT

The landscape: public interest as defined in spatial planning documents, by Beata Vinklárková

When the new Building Act came into effect in 2007, landscape became a subject of spatial planning in the scope of the Regions, and this applies for the whole territory of the Czech Republic. The aim of landscape planning is to overcome departmentalism, and to define the concept of the protection of landscape values and the quality objectives of landscapes according to the European Landscape Convention. All this should be anchored in documents of spatial planning of the Regions, i.e. the Principles of Spatial Development. Current experience is boosting professional debate on the lack of expert input and effective public participation. The attitude to problems of landscape prevalent at various levels of the hierarchy of spatial planning documentation is also a current topic of discussions. Opportunities for the creation of a relevant basis for spatial planning documentation are offered by spatial studies produced at the level of the Regions and Municipalities with extended powers.